

de Havik

Dank u, coma

De afgelopen jaren heeft mijn leven meer dan eens stil gestaan. Ik ben opgeleid in de literatuurwetenschap. Dat bleek helaas geen vacaturekanon (goh), een ander pad moest gevonden worden. Twaalf ongelukken en dertien ambachten later vind ik mezelf terug als docent Frans. Wat heeft me daar gebracht? Een combinatie van oprechte interesse en ad hoc keuzes. Ik had leuk contact met leerlingen en collega's, en als relatief jonge man vond ik vrij eenvoudig telkens een nieuwe werkplek. Thuis was er een gezin met heel jonge kinderen. Ik voelde geen noodzaak of ruimte voor radicale veranderingen. Het was zoals het was.

Op een dag was Jonne, mijn dochter van zes maanden, wel heel kortademig. Wij vertrouwden het niet helemaal en brachten haar naar de eerste hulp. Daar is ze goed bestudeerd. We konden weer naar huis terug: al haar waardes waren normaal. De volgende dag vertrouwden we het toch niet. Opnieuw bereikten we de verpleegafdeling, maar ditmaal gaf Jonne het op. Ze stopte met ademen. Ze zat op mijn schoot en gelukkig nam de verpleging nu wel mijn alarm serieus. Direct aan de zuurstof, en de OK werd klaargemaakt voor een intubatie. Dan kon ze door een buisje ademen en vervoerd worden naar de kinder IC in Groningen. Dat ging net goed. In zo'n situatie laat je alles uit je handen vallen. Je vergeet te eten en denkt niet aan andere praktische zaken. Er is een nieuwe orde die zich meester van je maakt.

Het UMCG bracht in eerste instantie weinig duidelijkheid. Jonne lag in COMA. Er werd 24 uur per dag gewerkt om Jonne stabiel te krijgen. Uiteindelijk wees een scopie uit dat Jonnes luchtpijp de vorm

van een zandloper had. Er zat een slagader omheen. Voor de scopie werd dit scenario nog geschetst als waanzinnig onwaarschijnlijk: het gebeurt immers nooit. Om dit op te lossen hadden we een specialist nodig met de hoofdletter S. Er waren er drie van in Europa, één gelukkig in Rotterdam. Na een enorm ingewikkelde tijd was de operatie geslaagd. Een luchtpijp geneest langzaam, het revalideren van zo'n ingreep is niet zonder levensgevaar. Een enorme batterij aan pijnstillers met veel lettergrepen dus. Zelfs voor de meest akelige raakte ze immuun. Na enig aandringen mochten we terug naar Groningen. Daar reden we telkens op en neer van huis, we sliepen om de beurt in haar kamer. De laatste maanden van verpleging konden we thuis. Na een maand of zes in totaal was de boel weer gezond en voorspelbaar. Gefaseerd waren wij al terug gegaan naar ons werk. De gang van zaken kon weer door.

Dit zijn ervaringen waarover je van afstand zou zeggen dat ze leiden tot reflectie. Toen ik er echter midden in zat keek ik toch meer naar voren. Wat kan er weer wel? Doe het normale leven maar weer terug, voor zover mogelijk. Het verleden is achtergrond. Maar in dat verleden was ik een soort dierlijk daadkrachtig: er is immers slechts één ding dat telt. Dit is een vreemde staat van zijn die je helaas niet zomaar kunt opwekken. Soms wil ik dat nog wel. Je voelt je heel levend, extra levend. Toch duurde het maanden, zo niet jaren, eer ik heimwee had naar dat dierlijke instinct. De klap komt later, hoorde ik wel eens zeggen. Toen dacht ik: 'Het zal wel.' Nu weet ik dat het misschien over een andere klap ging.

Met het leven weer opgepikt was ik zo een paar jaar verder. Er kwam een ander soort reflectie. De vragen over de toekomst. 'Ga ik pensioneren als docent?' Nee, dat leek me niets. En ik lag in COMA. Ik ben in het pikkedonker frontaal tegen fietsers aan gereden die nog sneller reden dan ik. Ze reden de andere kant op. Ze deden een wedstrijdje tegen een elektrisch ondersteunde fiets. Ze wonnen. Dat is dan een harde klap. Ik herinner me helemaal niets. Bij het ontwaken spreek ik Frans en de Intensive Care is saai. Dat kwam ergens wel goed uit: ik kon namelijk absoluut niet meer tegen prikkels, laat staan tegen die van m'n eigen kinderen. Ik heb een hersenkneuzing, gebroken rib en nog wat kleinere schade. Mijn reuk ben ik kwijt. Langzaam trek ik bij, en stap voor stap word ik weer de oude Jan.

Voor een diepe reflectie had ik kennelijk een tweede klap nodig. Mijn wereld moest blijkbaar tweemaal stilstaan. Jonnes veldonderzoek van COMA was niet genoeg geweest, ik had er zelf ook één nodig om wakker te worden. Dit keer ben ik wel gaan nadenken. Ik ben gaan denken over wat me nu werkelijk drijft. Waarom ben ik Literatuurwetenschap gaan studeren? Wat vind ik oprecht leuk? Waar ben ik van nature goed in, waar heb ik gevoel voor? Door één en ander aan te pakken kon ik steeds meer trechteren. Tekstschrijven, verhalen, communicatie. Ik heb een enorme bewondering voor hoe literatuur onze verbeelding aan het werk zet. Kan ik misschien ook onze verbeelding aan het werk zetten met tekst? Ik trechter verder binnen communicatie en tekst. Hier en daar doe ik een klus waarbij ik van elke minuut geniet. Dát wil ik opzoeken. Kijken waar verhalen raken. Creatief schrijven, creatief sparren, concepten en positionering uitdenken. Mán, wat leuk.

Ik heb geleerd. Ik ben nog niet aan het einde van mijn leerweg. Gelukkig niet zeg. Mijn reflectie heeft me opgeleverd dat het heel waardevol is bezig te zijn met wat je écht leuk vindt. Daar ben je vaak goed in. Je hebt niet door dat dat misschien bijzonder is, omdat je het zo normaal en leuk vindt. Ik ontdek mijn branche, in communicatie, tekst en concepting. En misschien trechter ik verder, roep ik over een jaar iets anders. Voor nu wil ik met zoveel mogelijk mensen meedenken in hun projecten. Ik wil kijken waar ik van waarde kan zijn. Ik wil dat met zo veel mogelijk plezier doen. En daar heb ik vertrouwen in. Eigenlijk mag ik mijn COMA dus dankbaar zijn. Ik heb nu echt plezier in mijn werk.